

Biuro i Centrum Pomocy
100 Turo...
NIP 95...
Nr r-KU Bz 1090 1506 0000 0000 5002 0244

przebranych przez dr. Bogdanę
Ziołkowską

5.12.2006

[Signature]

Markowska Wanda
Włocławek
+
p. B. Ziołkowskiej
87-800 Włocławek

Włocławek
Sz. Sz.

Latos Wanda
zam. Markowska
ps. „Anoło”

UK: 855/2205 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

..... Łatos Grenda .....

..... T: K-855/2205 Pom.....

..... Wrocławek Sz. Sz.....

I./1. Relacja k. 3 s. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora k. 3 s. 1-3

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 3

VI. Fotografie korek

1/1. Pelaja - Lotos Wanda

1. Pelaja Wandy Markowskiej z d Lotos spisane przez dr. Bogdanę Ziolkowskiego 20.02.2004, rękopis kserokop. k.1 s.1-2
2. Oswiadczenie Stow. Sz. Sz. Włocławek z 2002-07-17, mpis, kserokop. k.1 s.3
3. Oswiadczenie Wandy Markowskiej z 15.08.1989 w sprawie książki Czesława Świdarskiego, kserokop. mpis. k.1 s.4

G. Swiderski ps. "Blykewice" to drugim p. w. letos
"Markowski" ps. "Adela"

W druzynie sanitarny / chodzi do dr. Pramelt - one okowate
stadli epet-wkawe /

Jadwiga Dlonowska z mize Sparedka. ps. "Jga"
Malina Fabiszewska z mize Głuchbar
dwie siostry Pryman; corki wojskowe, sieranta
jennu dwie druzyny NN.

W gospodar. zatrud. byli m. in.

Wacław Teszner Szere Szeregi, rekruta do
dr. Gemicca A. Goltziowski. /Mied bron o cieplarni, pod
pieciami / - on sie oprowad bronie od Zampolskiego i Gulina /

Do sice przychodzili

H. Pramis, Wacław i Julian Guzowski. Mian Fabiszewski pr.
o Celulozie - robotnik, Romoński - robotnik, Bluscar, Józef
Gulin - rusznikar, M. Zampolski, inzynier A. Koles, z piekarni,
droninski - wojskowy /prucnik/, M. Demerechski, wojskowy.
Bocjanowski, Henryk Wladyslawski, porucznik Pow. Warsz. napisal
pisemko krasnol. pomimo ze z Gulina w ucieczce z Polska / km
mied wyprze imiera / Gwiedzi sie w USA niedawno zmarl.

Zm. 25/1/2003r. w Southbury CT. podawany w Gwiedzi
/prawnik z wyrost. napisal listami 2 HP uc. W. Gwiedzi / Szere Szeregi
wskazal / Gwiedzi w Szere Szeregi i AK. Byl 18/16 / powiad z frontem
Byl po stronie polskiej.

212. Ted dostawca Historie 2 HP USA, str 168, 237
+ Zm. nr 75 str. 40
Wielki Tenc 28, 2000, s. 4

Vyd.

2

Polish Scouting Org. - ZHP INC

Connecticut Chapter

60 Flanders Road

Bethlehem, CT 06751-2023

USA

Red. Elżbieta Główniska.

tel. (873) 633 70 29.

Zmarł w stopniu kapitana, Pół po wojnie był w Polsce.

Wanda Markoła ps. "Ada"

zmarła 6 m. 54

87-800 Wrocław

U Burawskich był trenhander. Nie byli w Warszawie.

Na wakacjach rodziny przyjeżdżali do Łotosów. U Łotosów był punkt kontrolny. Jony Łotos ps. "Tof", Antoni Łotos, ps. "Łoto", Z. H. Promisem, Burawskim przyciągnęli do siebie.

P. Wanda z Włocławek deduje pod wskazane adresy (z drugiej ręki) z Dłotki z przesłaniem ciekawość ma się. To było dobre konspiracyjne /Przemysłu, chyba udali byli w czasie drugiej wojny, to mogło do przetrwania / W okresie wojny u Łotosów ulżywać się / przepr. był do matki W. Terrence / NN, wysoki, Tyszy, w średnim wieku, prac. całej pracy lat. Uczył p. W. polskiego, nienawidzi historii, ten Menego Łotosa, w dzień siedzi na stryżku. Niechcąc się AK, uczestniczył w zdarzeniach, nie wiem jak się u nas znalazł.

Markowska Wanda
z domu Łotos

3

Włocławek, 2002-07-17

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Krag Szarych Szeregów im. Stanisława Broniewskiego we Włocławku poświadcza, że na terenie Włocławka przy ulicy Sadowej 3 posiadał Gospodarstwo Ogrodnicze i tam zamieszkiwał z rodziną Polak Antoni Latos – ogrodnik. Gospodarstwo to prowadził również przed II wojną światową tj. przed rokiem 1939. Z chwilą wkroczenia Niemców do Polski gospodarstwo ogrodnicze zostało odebrane Antoniemu Latosowi i jesienią 1939 roku przekazane Niemcu Treuhandlerowi.

Od pierwszych dni stycznia 1940 roku wyżej wymienione gospodarstwo przejął inny Niemiec – Pohl Wiliam – Balterdeutsch, który zamieszkał tam wraz z rodziną. Podczas wojny ulica Sadowa nosiła nazwę Admiral Scheer, a Włocławek nazywał się Leslau. Na płocie tego ogrodnictwa umieszczono tablicę informacyjną o następującej treści:

Deutsche Gartnerei
Pohl Wiliam
Leslau Admiral Scheer Str. 3

W tym gospodarstwie przez cały okres wojny mieszkał i pracował wraz ze swoją rodziną polski właściciel Antoni Latos. Niemiec Wiliam Pohl z wielodzietną rodziną osiedlił się o 3 domy dalej w większym domu, ponieważ dom rodziny Latosów był zbyt mały.

W okresie wojny w gospodarstwie ogrodniczym Pohla pracowało około 20 młodocianych Polaków – robotników. Tam odbywała się sprzedaż warzyw i owoców. Sytuacja ciągłego ruchu w handlu umożliwiła prowadzenie pracy konspiracyjno – informacyjnej przez zastęp „Szarych Szeregów Ul-Lina”, który był do dyspozycji AK.

Zaświadczenie wydajemy dh. hm. Wandzie Latos z męża Markowskiej, dh. hm. Waclawowi Tesznerowi, kolegom Kazimierzowi Tkaczykowi, Julianowi Fronczakowi i Jerzemu Towalskiemu celem udowodnienia, że pracowali u Wiliama Pohla od pierwszych dni stycznia 1940 roku do dnia 19 stycznia 1945 roku. Naszą wola jest również udowodnić, że gospodarstwo ogrodnicze zostało zabrane Polakowi Antoniemu Latosowi i oddane Wiliamowi Pohlowi. Informujemy, że w okresie od sierpnia 1939 roku do końca wojny tj. do 1945 roku w tymże gospodarstwie istniała i funkcjonowała polska placówka konspiracyjna.

STOWARZYSZENIE SZARYCH SZEREGÓW
KRAG im. Hm Stanisława Broniewskiego „ORSZY”
87-800 Włocławek, ul. Kilińskiego 1

do teści osob.

4

Wrocławu dnia 15 sierpnia 1989 r.

Oświadczenie.

Oświadczam, że w wspomnianych pt.
"Są takie karty w dziejach historii
które nie błędą a wręcz nabierają
wyrazistości!"

- napisane przez księżkę Szwederskiego
nr. ul. Włocławek zam. na Kolonizacyjnie,
a obecnie zam. Koński Kierat 12-2
10563 Szerecin są zgodne z prawdą, bowiem
taką działalność podczas okupacji prowadził
młodziś polski "Szarych Szeregów" a
wyniku swej działalności po zakończeniu
wojny była represjonowana przez U.S.

Wrocławu dnia
z d. Lutos p. "Arda"
zam. Włocławek ul. Lopusz
154
don. Os. Nr. RH 6746230
K.M. i P.M.O. Włocławek.

1/3. Materiały dokumentacyjne - Lotos Wanda-
dotyczące reletora:

1. Dokument z 11.02. 1943 r.
potwierdzący urodzenie dziecka
przez Antoninę Pohl, kserokop. oryg.
w j. niemieckim k. 1 s. 1
2. Odpis skrócony aktu urodzenia
w/w dziecka, kserokop. oryg. w
j. polskim k. 1 s. 2
3. Kserokop. książki pracy W. Lotos,
oryg. s. 6 i 7 k. 1 s. 3

_____ Leskau _____, den 11. Februar 1943

Die Antonie Elisabeth Pohl, geborene _____
Schnötke _____

wohnhaft in Leskau bei ihrem Ehemann _____
Ehefrau des Gärtners William Edgar Pohl _____

wohnhaft in Leskau, Admiral Scheer Strasse 8,

am 9. Februar 1943 um 12 Uhr - Minuten

zu Leskau in ihrer Wohnung _____

ein en Knaben geboren. Das Kind hat den Vornamen erhalten:

Gerhard

Eingetragen auf mündliche - schriftliche - Anzeige des Kranken-
hauses Leskau vom 9. Februar 1943

D. _____ Anzeigende _____

Vorgelesen, genehmigt und _____ unterschrieben

Der Standesbeamte

W. Brauns

1. Eheschließung der Eltern am 25. 10. 1930 in Riga
~~bezw. Geburt der Mutter~~ (bei unehelichen Kindern)
(Standesamt evang. Pfarramt Nr. 98/1930.)

2. Eheschließung des Kindes am _____ in _____
(Standesamt _____ Nr. _____.)

3. Tod des Kindes am _____ in _____
(Standesamt _____ Nr. _____.)

RZECZPOSPOLITA POLSKA

URZĄD STANU CYWILNEGO w e. WŁOCŁAWKU
Województwo ...włocławskie

Odpis skrócony aktu urodzenia

- 1. Nazwisko POHL -----
- 2. Imię (imiona) GERHARD -----
- 3. Data urodzenia 9 lutego tysiąc dziewięćset
czterdziestego trzeciego/9.2.1942/roku -----
- 4. Miejsce urodzenia WŁOCŁAWEK -----
- 5. Imię i nazwisko rodowe William Edgar Pohl -----
(ojca)
- 6. Imię i nazwisko rodowe Antonie Elisabeth Schnötke ----
(matki)

Poświadczam zgodność powyższego odpisu z treścią aktu urodzenia Nr 158 / 1943

Włocławek, data 1996-09-09

Miejsce na opłatę skarbową

KIEROWNIK
Urzedu Stanu Cywilnego
Z-CAMIEROWNIKA
Urzedu Stanu Cywilnego
Jarosław Stęrkowski

1 Name und Sitz des Betriebes (Unternehmers) (Firmenstempel)	2 Art des Betriebes oder der Betriebsabteilung	3 Tag des Beginns der Beschäftigung	4 Art der Beschäftigung (möglichst genau angeben)	5 Tag der Beendigung der Beschäftigung	6 Unterschrift des Unternehmers
1 Heine Wilhelm Leslau, Litzmannstr. 32.	Hausgehilfin Haushalt.	15.6.42 27.5.42.	Hausgehilfin.	bis 4.11.43.	Heine Adolphine
2 Pohl William Leslau Adm. Scheerstr. 8	Haushalt	10.11. 1943	Hausgehilfin	18.8.43	A. Pohl.
3 William Pohl Gärtner Leslau, Admiral-Scheer-Str. 3 Rud 1267	Haushalt.	19/11/43	Hausgehilfin	31/11/43	W. Pohl.
4 Roman v. Jaehn Helfer in Steuersachen Buchstalle Leslau, Karl-Laforce-Str. 15	Bürohilfskraft	1/10.43	Bürohilfskraft	3/7.43	
5		4/7.43	Büroangestellte		R. v. Jaehn.

Ksenkopie Arbeitsbuch W. Markodwig 2 d. Latos
nr 456 / 19081

MC: 855/2205 Pom.

Wrocław

Latos Wanda

✓. Party informacyjne
k. 3

Latos Wanda
zam. Markowska
ps. "Annie" (drużyna sanitarna)
sob. J: 830/2096 Pam. Markowska
Jadwiga os. 1/1 1/2 (Wrocław)

Wz. VII, 104

Latos - Markowska
Wanda

Wrocław
S.S. 2

ps. "Anda"

Samarytanke; 1.04.1943-20.01.45

sub: Lista usupet. z 23.10.1998, t. probl.
"Harce słwo - S.S. Wrocław"

WZ. X.104

Latos Wanda

ps. "Amdo"

Włocławek
Wsk⁽²⁾ B

Kierownia sekcji sanitarnym
dziewięć w/9 instrukcji otymyiwanych
od Jadwigi Kłomowskiej ps. "Iga"

Zob: J: 01: 1281/2121 Pom. 2.1/1 s. 11
Świdorski Czesław (Włocławek)

88. X, '04

Latos Wanda

